

brejdet mig, at jeg ikke straks afskedigede Præsten eller rettere gjorde Indstilling til Hans Majestæt Kongen derom. Jeg er glad over, at jeg ikke har gjort det. Thi havde jeg gjort det, og Præsten var bleven afskediget, havde jeg i Virkeligheden gjort Manden Uret. Efter den Dom, der nu er falden, kan jeg ikke se bedre. Jeg er ogsaa glad over, at jeg overlod det i Doms-magtens Hænder, for at vi kunde faa en Afgørelse i denne Sag, for at det ikke skal være den administrative Afgørelse, der skal være gældende . . . (*Sigvald Olsen*: Der er jo ingen Afgørelse) . . . Jo i Virkeligheden er der en Afgørelse, og det vil det praktiske Liv nok vise, men det er ganske vist, at alt ikke er jævnet. Det er klart nok, at den fremtidige Stilling mellem Stat og Kirke ikke er klaret ved denne Afgørelse; men en Afgørelse er der faldet, og jeg tror, at der er al Grund for mig til at være glad ved, at det er sket ved Doms-magtens Medvirken. Jeg tror, at det vilde have været heldigt for Folkekirken, om saadanne Sager allerede for en Menneskealder siden vare indbragte for Højesteret, i Stedet for at man jo har søgt at lempe sig igennem ved adskillige Midler. Folkekirken vilde da allerede for længere Tid siden kunne være kommen til at staa klarere og smukkere i det Forhold end til Dato. Jeg skal selvfølgelig ikke komme ind paa selve Sagen nu, men over for alle de Henvendelser, der ere komne netop fra det ærede Medlems Side i denne Sag, er jeg glad ved, at jeg netop har valgt den Vej, som jeg har. Jeg skal ikke nægte, at det egentlig morede mig en Smule at se, at man oppe i Højesteret fra en af Advokaternes Side syntes, at jeg havde forhastet mig med denne Sag, skyndt for stærkt paa, naar jeg samtidig tænker paa alle disse Bebrejdelser for at have halet Sagen i Langdrag, og jeg lader nu disse Udsagn staa mod hinanden.

Det ærede Medlem drog til Felts mod mig for en Tale, jeg har holdt ovre i Ringkøbing. Denne Tale indeholdt navnlig tre Ting paa det Omraade, som det ærede Medlem nævnte, nemlig vort Forsvar. Jeg talte imod Afvæbningstanken og for, at vi skulde afvente Kommissionens Betænkning, og paaviste endelig, hvorledes vi havde faaet Nedsættelser paa de militære Budgetter. Jeg har nu ingen Grund til at komme ind paa denne Tale her, saa meget mindre som der er talt derom i de senere Dage, og Konseilspræsidenten ogsaa har udtalt sig om Ministeriets Stilling som Helhed. Men naar det ærede Medlem siger,

at jeg har fremsat et Regnestykke derovre, saa er det ikke rigtigt. Det, jeg gjorde, var alene at nævne Udgiftssummen, som var opført paa det Finansregnskab, som forelaa, da Venstre blev Flertal, og Ud-giftssummen, der var opført paa det sidst aflagte Statsregnskab. Nu kan det ærede Medlem — jeg vil ikke gøre ham Uret — have nogen Ret i at sige: Det kan være rigtigt nok, at Ministeren kun har nævnt saadanne to Summer, men de kunne i Virkeligheden ikke sammenlignes, og det ærede Medlem har nogen Ret i, at denne Sammenligning halter. De civile Udgifter paa Marineministerens Budget vare ikke trukne fra i det første Statsregnskab, men derimod i det sidste, og der maatte saa ved en Sammenligning gøres opmærksom derpaa. For netop at undgaa at komme ind paa et Regnestykke og en lang For-klaring nævnte jeg kun — og det ved det ærede Medlem jo godt, det ved jeg, for han har siden skrevet det i „Social-Demo-kraten“, som jeg læser — at Udgiften var 20,953,000 Kr. for Regnskabsaaret 1894—95 og 16,972,000 Kr. for Aaret 1901—02. Naar der endvidere tages Hensyn til, at naar der skulde sammenlignes rigtigt, skulde der paa det sidste Aars Regnskab fradrages flere Udgifter af civil Karakter, saa mente jeg det forsvarligt, at foretage en Sammenligning med omtrentlige Summer. Saa havde det ærede Medlem en anden Indvending om, at jeg ikke maatte have medtaget, hvad der var medgaaet til Middelgrundsfortet og Gladsaksefortet. Men den gælder ikke. Thi det hører netop med til de mærkelige politiske Forhold, vi havde i Vinteren 1894—95, at Ministeriet, som afholdt disse Udgifter, blev støttet stærkt af det daværende Flertal, Højre og de moderate, som forsikrede Vælgerne rundt omkring, at nu havde vi Grundloven i Ære, og var der kommet en ny Tid, hvor der vilde blive taget Hensyn til Folket. Nu var der ikke Tale om, at Bevillingerne ikke mere bleve respekterede osv., og endskønt Ministeriet afholdt disse Ud-gifter, støttede Flertallet fremdeles Ministeriet og ønskede at beholde det. At det stemte mod her i Salen var en rent taktisk Manøvre, som ikke var meget smuk og ikke meget fiffig, tror jeg. Men lige meget. Bevillingen blev afholdt. I Virkeligheden var denne Bevilling en Følge, en naturlig Konsekvens af hele Forliget. Derfor havde jeg Ret til at foretage denne Sammenligning, men jeg skal dog ikke op-holde mig længere derved. Derimod vil jeg sige, at jeg ikke forstaar, hvorfor det